

บทคัดย่อ

ความเครียดจากบทบาทหน้าที่ของพยาบาล จะก่อให้เกิดผลกระทบต่อพยาบาล องค์กรพยาบาล และส่วนรวม การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเครียดจากการทำงานและวิธีการปรับแก้ความเครียดของพยาบาล และภาวะสุขภาพ และศึกษาตัวทำนายภาวะสุขภาพด้านร่างกายและจิตใจ กลุ่มตัวอย่างเป็นพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลประจำจังหวัดในเขตภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือจำนวน 147 คน ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคล แบบสอบถามความเครียดจากบทบาทหน้าที่ แบบสอบถามเกี่ยวกับวิธีการปรับแก้ความเครียด และแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะสุขภาพทางด้านร่างกายและจิตใจ ซึ่งแบบสอบถามดังกล่าวได้รับการแปลเป็นภาษาไทย โดย สายพิน เกษมกิจวัฒนา (2544) การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา หาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความเครียด วิธีการปรับแก้ และภาวะสุขภาพ และหาตัวทำนายภาวะสุขภาพโดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุและการวิเคราะห์การจำแนกพหุ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า

1. ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความเครียดจากบทบาทหน้าที่ของพยาบาลเรียงจากมากไปน้อย คือ ภาระงานที่มากเกินไปมากที่สุด ความขัดแย้งกับแพทย์ ความกังวลเกี่ยวกับการรักษาของแพทย์ รองลงมาตามลำดับ และความขัดแย้งกับพยาบาลพบน้อยที่สุด
2. วิธีการปรับแก้ความเครียดของพยาบาลที่ใช้เรียงจากมากไปน้อย คือ การวางแผนการแก้ปัญหา การยอมรับในความรับผิดชอบ การแสวงหาการสนับสนุนทางสังคม การควบคุมตนเอง การปรับการคิดในทางบวก การถอยห่าง การเผชิญหน้า และการหลบหนี - หลีกเลี้ยง ตามลำดับ

3. ภาวะสุขภาพของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีความจำกัดในการทำกิจกรรมเล็กน้อยหรือแทบไม่มีเลย สุขภาพโดยทั่ว ๆ ไปอยู่ในเกณฑ์ดี มีสุขภาพไม่แตกต่างเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมาและมีสุขภาพจิตอยู่ในเกณฑ์ปานกลางถึงค่อนข้างดี

4. ปัจจัยที่สามารถทำนายภาวะสุขภาพในด้านความเจ็บปวดของร่างกาย ได้แก่ ความเครียดโดยรวม จำนวนสมาชิกในครอบครัวที่ไม่ใช่ญาติสายตรง และวุฒิการศึกษาระดับสูงสุด

5. ปัจจัยที่สามารถทำนายภาวะสุขภาพในด้านสุขภาพเมื่อเทียบกับปีที่แล้ว ได้แก่ ความเครียดโดยรวม ความเครียดในด้านการตายของผู้ป่วย วิธีการปรับแก้ความเครียดในด้านการวางแผนการแก้ปัญหา รายได้ของครอบครัว วุฒิการศึกษาเมื่อเริ่มเข้าทำงานในวิชาชีพพยาบาล

ผลการวิจัยจะนำไปสู่การหาแนวทางในการป้องกันไม่ให้เกิดความเครียดที่สูงเกินไป การใช้วิธีการปรับแก้ที่ได้ผลดี และแนวทางในการส่งเสริมสุขภาพแก่พยาบาล